

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
соціальної педагогіки та психології
_____ О.В. Пономаренко
«_____» _____ 20____ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ”**

спеціальність: 7.03010201 – психологія
факультет: соціальної педагогіки та психології

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма дисципліни „Основи психологічної практики” для студентів за спеціальністю 7.03010201 – «Психологія».

“29” серпня, 2019 року – 9 с.

Розробник: Спіцина Лариса Валеріївна, кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від “26 серпня” 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ Губа Н.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 2019__ року

Схвалено науково-методичною радою факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол від “30” серпня 2019 року № 1

Голова _____ Козич І.В.
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,6	Галузь знань 05 – соціальні і поведінкові науки	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: Психологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
		Семестр	
Заг. кількість годин - 58		8 -й	9 -й
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	2 год.
		Семінарські	
		18 год.	12 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
	16 год.	год.	
	Індивідуальні завдання:		
	16	год.	
	Вид контролю: іспит		

I. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів з основними галузями психологічної практики, сформулювати та систематизувати уявлення про методологію, основну проблематику, зміст та завдання психологічної практики.

Основні завдання дисципліни:

- ознайомлення студентів з різними галузями практичної психології (психодіагностикою, психоконсультаванням, психокорекцією, психореабілітацією, психотерапією, психопрофілактикою, психологічним супроводом та ін.);
- визначення теоретичних основ та практичних положень практичної психології;
- розкриття сутності, змісту та напрямів діяльності практичного психолога;
- опанування загальних положень, що визначають специфіку, форми та методи діяльності психолога;
- оволодіння студентами основами знань, умінь, навичок з практичної психології, необхідними для виконання професійної діяльності практичного психолога.

Вивчення дисципліни дає можливість отримати загальне уявлення про професію практичного психолога та створює передумови для усвідомленого вивчення базових навчальних дисциплін.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- 1) особливості психологічної практики як галузі психології;
- 2) модель професійної діяльності практичного психолога;
- 3) етапи психологічної роботи та їх загальну характеристику;
- 4) завдання, принципи та методи психодіагностики як галузі психологічної практики;
- 5) завдання, принципи та методи психоконсультавання як галузі психологічної практики;
- 6) завдання, принципи та методи психологічної корекції як галузі психологічної практики;
- 7) завдання, принципи та методи психотерапії як галузі психологічної практики;

8) завдання, принципи та методи психореабілітації як галузі психологічної практики;

вміти:

- 1) використовувати на практиці одержані знання з основ психологічної практики, застосовуючи вивчені алгоритми до вирішення практичних психологічних проблем;
- 2) доречно використовувати методи психологічної практики;
- 3) працювати із нормативно-правовими документами у галузі психології;
- 4) скласти програму вирішення практичної психологічної задачі;
- 5) скласти програму діагностичної, корекційної, консультативної роботи;
- 6) готувати конспекти психопрофілактичних та психоедукаційних заходів.

Згідно з вимогами освітньо – професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

Загальні особистісні і професійні компетентності:

- розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей (принципи етичного кодексу психолога);
- здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності;
- здатність донести свою позицію до фахівців та нефахівців; співробітництво з широким колом осіб для провадження професійної діяльності;
- бути відповідальним за удосконалення практичної професійної діяльності відповідно до сучасних психологічних тенденцій.

Практично-професійні компетентності:

- здатність здійснювати комунікаційну діяльність з учасниками психологічної допомоги;
- здатність дотримуватися загально-прийнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах;
- уміння спілкуватися із різними категоріями людей;
- здатність якісно готувати та реалізовувати програму вирішення практичної психологічної задачі;
- бути відповідальним за належний аналіз і інтерпретацію отриманої інформації.

3. Програма навчальної дисципліни

(назви змістових модулів і тем)

Змістовий модуль I. Зміст, предмет та завдання психологічної практики.

Тема 1. Зміст, предмет та завдання психосоціальної допомоги

Тема 2. Особистість практичного психолога

Тема 3. Психологічна проблема як об'єкт психологічної практики

Тема 4. Технології психологічного консультування.

Змістовий модуль II. Особливості надання психологічної допомоги в різних галузях суспільної практики.

Тема 5. Психокорекція як галузь практичної психології.

Тема 6. Психотерапія як галузь практичної психології.

Тема 7. Психореабілітація та психоедукація як галузі психосоціальної практики.

Тема 8. Психоедукаційна діяльність у сфері психологічної практики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	с/п	ла б	інд	с.р		л	с/п	ла б	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади вивчення психолого-управлінських явищ.												
Тема 1. Зміст, предмет та завдання психосоціальної допомоги	8	2	2		2	2	6	2	2		2	

Тема 2. Особистість практичного психолога	8	2	2		2	2	6	2	2		2	
Тема 3. Психологічна проблема як об'єкт психологічної практики	8	2	2		2	2	4	2			2	
Тема 4. Технології психологічного консультування.	6	2			2	2	4		2		2	
Разом за змістовим модулем 1	30	8	6		8	8	20	6	6		8	
Змістовий модуль 2. Психологія взаємодії суб'єкту й об'єкту управління.												
Тема 5. Психокорекція як галузь практичної психології.	8	2	2		2	2	2				2	
Тема 6. Психотерапія як галузь практичної психології.	6	2	2		2		6		2		4	
Тема 7. Психореабілітація та психоедукація як галузі психосоціальної практики.	8	2	2			4	2				2	
Тема 8. Психоедукаційна діяльність у сфері психологічної практики.	6	2	2		2		2				2	
Разом за змістовим модулем 2	28	6	6		8	8	10		2		8	
Усього годин	58	14	12		16	16	30	6	8		16	
ІНДЗ	16											
Усього годин	58	14	12		16	16	14	6	8		16	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин

		денне	заочне
1	Тема 1: Зміст, предмет та завдання психосоціальної допомоги	2	2
2	Тема 2: Особистість практичного психолога	2	2
3	Тема 3: Психологічна проблема як об'єкт психологічної практики	2	2
4	Тема 4: Технології психологічного консультування.	2	-
5	Тема 5: Психокорекція як галузь практичної психології.	2	-
6	Тема 6: Психотерапія як галузь практичної психології.	2	-
7	Тема 7: Психореабілітація та психоедукація як галузі психосоціальної практики.	2	-
8.	Тема 8: Психоедукаційна діяльність у сфері психологічної практики	2	-
	Всього	14	6

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	Заочне
1	Тема 1: Теоретичні основи психології управління.	2	2
2	Тема 2: Психолого -організаційний контекст управління.	2	2
3	Тема 3: Особистість керівника. Психологія індивідуального стилю управління.	2	-
4	Тема 4: Психологія управлінського впливу в діяльності і спілкуванні керівника.	-	2
5	Тема 5: Психологічні аспекти управлінської взаємодії.	2	-
6	Тема 6: Психологічні критерії ефективного управління.	2	2
7	Тема 7: Психологія мотивації персоналу організацій.	2	-
	Всього	12	8

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денне	заочне
1	Тема 1: Зміст, предмет та завдання психосоціальної допомоги	2	-
2	Тема 2: Особистість практичного психолога	2	-
3	Тема 3: Психологічна проблема як об'єкт психологічної практики	2	-
4	Тема 4: Технології психологічного консультування.	2	-

5	Тема 5. Психотерапія як галузь практичної психології.	2	-
6	Тема 6: Психореабілітація та психоедукація як галузі психосоціальної практики.	2	-
7	Тема 7: Психоедукаційна діяльність у сфері психологічної практики.	4	-
	Всього	16	-

9. Індивідуальні завдання (на вибір)

1. Види надання психологічної допомоги.
2. Поняття психологічного консультування.
3. О сновні принципи психологічної практики.
4. Види моделей допомоги у психологічній практиці.
5. Роль та місце психолога у практичній діяльності.
6. Сфери застосування психологічної практики.
7. Види запитів у психологічній практиці.
8. Застосування принципу конфіденційності у процесі надання психологічної допомоги.
9. Кризове психологічне консультування як галузь практичної психології.
10. Запити клієнта, що ускладнюють процес надання психологічної допомоги.
11. Типові помилки психологічної практики та їх профілактика.
12. Діяльність психолога з врегулювання міжособистісних конфліктів.
13. Вплив професійної діяльності на особистість психолога.
14. Етичні аспекти практичної діяльності.
15. Особистість психолога як інструмент впливу на клієнта.
16. Результативність психологічної практики.
17. Уміння слухати та чути клієнта у психологічній практиці.
18. Алгоритм психологічної сесії у психологічній практиці.
19. Уміння давати та приймати зворотний зв'язок.
20. Основні труднощі психологів-початківців
21. Поради у психологічній практиці.
22. Саморозкриття клієнта в психологічній практиці.
23. Техніки постановки питань.
24. Складання контракту з клієнтом.
25. Історія виникнення кризового психологічного консультування.
26. Фахові особливості майстерності психолога в конфліктних ситуаціях.
27. Очікування клієнта у психологічній практиці.
28. Документація в психологічній практиці.
29. Життєва криза та можливості її опанування у психологічній практиці.

30. Принцип співробітництва у психологічній практиці.
31. Технологія першої зустрічі з клієнтом у психологічній практиці.
32. Робочий час та обов'язки практичного психолога.
33. Стратегії кризового консультування у психологічній практиці.
34. Принцип безоцінкового прийняття клієнта у психологічній практиці.
35. Алгоритм роботи психолога в ситуації розв'язання міжособистісних конфліктів.
36. Принцип добровільності у психологічній практиці.
37. Принцип неманіпулятивності у психологічній практиці.
38. Підготовка кризових консультантів.
39. Взаємодія практичного психолога з допоміжним персоналом консультації.
40. Принцип професіоналізму у процесі психологічної практики.
41. Консультування з питань сім'ї та стосунків.
42. Консультування з питань залежностей.
43. Професійне психологічне консультування
44. Консультування представників різних груп населення.
45. Консультування у групі.
46. Супервізія у психологічній практиці.
47. Створення атмосфери довіри у психологічній практиці.
48. Стан та перспективи розвитку психологічної практики в Україні.
49. Принцип орієнтації на установки клієнта у психологічній практиці.
50. Зміст професійної компетентності психолога-практика.

10. Методи навчання

Вербальні (інформування, пояснення, бесіда, лекція);
 Наочні (демонстрація, ілюстрація);
 Теоретичні (індуктивні, дедуктивні, моделювання);
 Практичні (ділові ігри, групова дискусія, рішення психологічних завдань, вправи, дослідження);
 Репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові.

11. Методи контролю

Поточний контроль:

- опитування,
- модульні контрольні і самостійні підсумкові роботи,
- тематичне тестування.

Підсумковий контроль:

- семестровий залік,
- індивідуальні завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: **поточного** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та **підсумкового** (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Максимальна кількість балів за результатами **поточного контролю** складає 60 балів, з яких:

- 30 - за теоретичні знання (доповіді на семінарських/практичних заняттях, проходження поточного електронного тестування);
- 30 - за практичні вміння (проведення діагностичних процедур на семінарських/практичних заняттях, виконання і презентація науково-дослідного завдання).

Допуск до підсумкового контролю складає 35 балів.

Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю складає 40 балів, з яких:

- 20 балів - за теоретичні знання (з яких 10 – підсумкове самостійне електронне тестування та 10 - усна відповідь на поставлене питання);
- 20 балів - за практичні вміння (з яких 10 - підготовка проекту рішення конкретного практичного завдання на вибір у межах проблематики курсу та 10 – презентація проекту).

Критерії оцінювання роботи на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно»:

- свідоме, правильне, глибоке й повне засвоєння і розуміння програмного матеріалу;
- виклад матеріалу впевнений, логічний, лаконічний, аргументований;
- уміння аналізувати відповідні положення, поняття, твердження;
- самостійне, творче застосування знань.

Оцінка «добре»:

- свідоме з незначними помилками та прогалинами засвоєння програмного матеріалу, які студент спроможний виправити після зауважень або за допомогою викладача;
- самостійне репродуктивне застосування знань;
- деякі порушення логіки та послідовності відповіді.

Оцінка «задовільно»:

- механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу із великими прогалинами;
- порушення логіки та послідовності відповіді, недостатня самостійність мислення.
- репродуктивне застосування знань за вказівками викладача.

Оцінка «незадовільно»:

- відсутність знань, умінь та навичок;

- несвідоме, механічне, фрагментарне засвоєння матеріалу з великими прогалинами;
- відсутність самостійності, неспроможність виправити помилки при зауваженні чи додаткових запитаннях.

Поточний контроль знань				Залік	Сума
Контрольний модуль 1		Контрольний модуль 2		20	100
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
30		30			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ЗА ШКАЛОЮ ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. НМКД з основ психологічної практики.
3. Методичні розробки до написання індивідуального завдання.
4. Методичні розробки до самостійної роботи.

14. Рекомендована література

Основна література:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология : учеб. для студ. вузов. изд. 6-е, перераб. и доп. Москва : Академический проект, 2001. 480 с.
2. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: підручник. 2-ге вид., стереотип. Київ : Либідь, 2001. 536 с.

3. Основи практичної психології: Підручник/ В.Панок та ін.- К.: Либідь, 2006. (1999) -533с
4. Практическая психология : учебник / под ред. М.К. Тутушкиной. Санкт-Петербург : Дидактика Плюс, 2001. 368 с.
5. Титаренко Т.М. Кризове психологічне консультування. Київ : Главник, 2004. 96 с.
6. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування та корекція : Модульно-рейтинговий курс: навч. посіб. Київ : Професіонал, 2005. 656 с.
7. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2004. 679 с.

Допоміжна література:

4. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное консультирование. 2-е. изд. Москва : Класс, 2005. 208 с.
5. Анастаси А. Психологическое тестирование : в 2 кн., Москва : Педагогика, 2003. 318 с.
6. Андреева Т.В. Семейная психология : учеб. пособие. Санкт-Петербург : Речь, 2004. 244 с.
7. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. 3-е изд. Санкт-Петербург : Питер, 2008. 688 с.
8. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Київ : Четверта хвиля, 2004. 256 с.
9. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 424с.
10. Индивидуальное психологическое консультирование : кратк. курс лекций / Е.М. Лысенко, Т.А. Молодиченко. Москва : Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2006. 159 с.
11. Квинн В. Прикладная психология. Санкт-Петербург : Питер, 2000. 560 с.
12. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования. пер. с лит. Москва : Академический Проект, 2000. 240 с.
13. Мастерство психологического консультирования / под ред. А.А. Бадхена, А.М. Родиной. Санкт-Петербург : Речь, 2006. 240 с.
14. Осипова А.А. Общая психокоррекция : учеб. пособие. Москва : Сфера, 2002. 510 с.
15. Рабочая книга практического психолога: модель, алгоритм, технология эффективной профессиональной деятельности; отв. ред. А. Г. Латнев. Москва : Красная площадь, 1996. 496 с.
16. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика : методики и тесты. Москва : Бахрах, 2006. 672 с.
17. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики : навч. посіб. Київ : Главник, 2006. 144 с. Технологія консультування. Київ : Главник, 2005. 96 с.
18. Шапарь В.Б. Практическая психология. Инструментарий. Ростов-на-Дону: Феникс, 2005. 768 с.

19. Шнейдер Л.Б. Основы консультативной психологии : учеб. пособие. Москва : Изд-во Моск. психол.-соц. ин-та; Воронеж : МОДЭК, 2005. 352 с.

15. Інформаційні ресурси

[http://psylib.kiev.ua/;](http://psylib.kiev.ua/)

<http://www.psy.msu.ru;>

www.psychology.net.ru;

www.psycho.ru/

<http://psyfactor.org/business.htm>

<http://psylib.myword.ru/index.>